

Інвестиційні та інноваційні процеси, управління якістю, управлінські та фінансові аспекти міжнародної конкурентоспроможності продукції та підприємств

Зубкова А.Б., к.е.н., доц., НТУ «ХПІ», м. Харків
Поволоцька О.В., магістрант, НТУ «ХПІ», м. Харків

ПОРІВНЯННЯ ГНУЧКИХ ТА ОЩАДЛИВИХ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАННЯ

Управління ланцюгами постачання (Supply Chain Management, SCM) для сучасних машинобудівних підприємств стає особливо актуальним в умовах підписання угоди про зону вільної торгівлі. Оскільки більшість закордонних партнерів вже протягом останніх трьох декад використовують SCM, що призвело, зокрема, до появи певної культури та навичок у використанні відповідного програмного забезпечення. Тому, для українських машинобудівних підприємств виникає потреба негайно запровадити SCM, що дасть змогу не тільки спростити комунікації з партнерами, а в першу чергу, збудувати власне ланцюг постачання (ЛП) при виході на європейський ринок.

Дж.Сток та Д.Ламберт визначили поняття SCM так: управління ланцюгами постачання - це інтегрування ключових бізнес-процесів, які починаються від кінцевого користувача і охоплюють всіх постачальників товарів, послуг та інформації, що додають цінність для споживачів та інших зацікавлених осіб.

В ході еволюції, підходи до SCM, змінювалися; з'явилися, зокрема, такі підходи як ощадливе (lean) та гнучке (agile) управління ланцюгом постачання. Ощадливий ланцюг постачання – такий ланцюг постачання, в якому оптимізовано бізнес, мінімізовані запаси та витрати, скорочені затримки та робота спрямована на досягнення практики «точно вчасно».

Проте, все більше споживачів прагнуть більшої гнучкості та кастомізації.

Це, разом з мінливістю попиту, робить вміння підприємства задовольняти потреби споживачів у коротший термін визначним. Що вимагає від компаній формувати більш гнучкі ланцюги постачання. Гнучкий ланцюг постачання – такий ЛП, який швидко та ефективно реагує на зміни у ринковому попиті (зокрема неочікувані), з метою задоволення вимог споживачів щодо ціни, технічних характеристик, якості, кількості та умов постачання. У гнучкому ЛП, підприємства застосовують знання ринку та тісну співпрацю з партнерами з метою використання усіх можливостей для отримання прибутку на нестабільних ринках.

Таблиця – Порівняння концепцій ощадливого та гнучкого ланцюга постачання

Характеристика	Ощадливий ЛП	Гнучкий ЛП
Попит	стабільний	змінний
різноманітність асортименту	низька	велика
життєвий цикл продукції	довгий	короткий
драйвер споживачів	ціна	наявність
головна мета	задовольнити прогнозований попит якомога ефективно та з мінімальними витратами	швидко реагувати на зміни у попиті для зменшення дефіциту, зниження цін та застаріння продукції
головні задачі/ принципи	<ul style="list-style-type: none"> • низька собівартість • висока продуктивність • мінімальні запаси 	<ul style="list-style-type: none"> • швидка реакція • наявність буферних потужностей • широка номенклатура запасів
головний критерій вибору постачальників	ціна та якість	швидкість, гнучкість та якість
стратегія розробки продукції	зниження витрат та підвищення продуктивності виробництва	використання модульного підходу для відстрочки фази диверсифікації продукції

Відповідно до означених характеристик (див.табл.), на високотехнологічних машинобудівних підприємствах, де продукція має короткий життєвий цикл та мінливий попит і виникає необхідність кастомізації продукції, формування гнучких ЛП стає критичним для збереження конкурентоспроможності. Розвитку гнучких ЛП сприяють цифрові комунікаційні технології, такі як: RFID, супутникового GPS моніторингу, електронного обміну даними, хмарних обчислень.